

Naised ja mehed spordis

Reet Laja

Mariann Adelbert

Eesti Naisuurimus- ja Teabekeskus

1. oktoober 2021

ENUT
EESTI NAISUURIMUS- JA TEABEKESKUS

Teemat sissejuhataav kahoot

- Palun mine lehele **kahoot.it**
- Pin kood:

Kahoot!

Naised ja mehed spordis

Eesti Naisuurimus- ja Teabekeskus (ENUT)

www.enut.ee

- On vabaühendus (mittetulundusühing)
- Alustas tegevust 1997. aastal. Saab järgmisel aastal 25-aastaseks
- ENUTil on suur erialane raamatukogu
- ja oma akadeemiline ajakiri
- Teeb koostööd nii naisorganisatsioonide kui ka teiste vabaühendustega. Tähtis on oma võrgustike edasiarendamine (vabaühendused, naisettevõtlus) ja partnerite võrgustikes osalemine

ENUT

- ENUTi missioon

ENUT on mittetulundusühing, mis on pühendunud naiste ja meeste võrdõiguslikkuse kui ühe põhilise inimõiguse ja üldise hüve edendamisele kõigis ühiskonnaelu valdkondades

- ENUTi visiooniks

on naiste ja meeste võrdõiguslikkusel baseeruv kodanikuühiskond, milles ENUTil on oluline roll avaliku sektori, avalikes huvides tegutsevate ühenduste ja erasektori ühendamisel võrdõiguslikkuse tagamiseks

Mis on sooline võrdõiguslikkus ja kuidas seda saavutada

- Võrdõiguslikkus on inimõiguste, avaliku hüve ja demokraatia küsimus
- Sugude vahelise lõhe lõpetamine sõltub valitsuste teadlikest (“valgustatud”) poliitikatest, mis võtavad soo dimensiooni arvesse (OECD 2008)
- Kaasa saab aidata iga organisatsioon ja inimene

- Spordimaailma oluline punkt - 1972. aasta haridusseadus
- Kõige olulisemat pöördepunkti naiste kergejõustiku ajaloos
- Allkirjastatud Kongressi ja president Richard Nixon poolt
- Ajalooline seadusandlus nõudis naistele võrdsete võimaluste pakkumist hariduses ja spordis
- Keelati sooline diskrimineerimine mis tahes haridusprogrammis, mis on rahastatud

Olümpiamängud enne ja praegu

- 1900. aasta (Pariis) - Esimene olümpia naiste jaoks
Võistlesid 22 naist ja 975 meest
- 1948. aastal (London) - 3680 meest ja 393 naist
- 1976. aastal (Kanada) - 4,824 meest ja 1,260 naist
- 2012. aastaks (London) oli naiste osalus 44%
- 2016. aastaks (Rio de Janeiro) oli naiste osalus 45%
- 2020. aastal (Tokyo) on naiste osalus 49% -
5494 naist ja 5982 meest

Tokyo Olümpiamängud 2020

- Ajaloo esimesed sooliselt tasakaalustatud mängud (49%-51%)
- 206 riiklikul olümpiakomiteel (NOC) peab esmakordselt olema oma olümpiakoondistes vähemalt üks nais- ja üks meessportlane
- Riigilippu julgestati avatseremoonial kandma ühel nais ja ühel meessportlasel
- Pildil on Tonga sportlased Malia Paseka ja Pita Taufatofua

Allikas: Berman, J. (2021). The Tokyo Olympics' Somber Opening Ceremony Was Saved—Barely—by the Athletes

Sõnapilv

- Palun mine lehele **menti.com**
- Sisesta kood
- Palun sisesta **kolm** märksõna teemal:
- **Millised sõnad/teemas/mõtted seostuvad teil, kui mõtlete teemale sooline võrdõiguslikkus spordis?**

Millised on soolise ebavõrdsuse peamised probleemid
spordis?

1. Naiste osalemine spordis

- 2014. aasta uuringute järgi teeb vähemalt kord nädalas trenni 45% mehi ja 37% naisi
- Vahe on kõige suurem nooremate seas
- 15-24. aastaste puhul teeb vähemalt kord nädalas trenni 74% mehi ja 55% naisi
- 2016. aasta andmetel töötab spordis veidi rohkem mehi kui naisi (55% vs 45%)
- Osalemismäär sõltub spordialast
- Jalgpalliliidul Saksamaal on registreeritud 5,4 mln. meesjalgpallurit ja 0,8 mln. naisjalgpallurit

2. Võrdne esindatus ja sootundlikkus otsuste tegemisel

- Naised endiselt alaesindatud spordiasutuste otsustuskogudes kohalikul, riiklikul, Euroopa ja ülemaailmsel tasandil
 - Juhtimine ja otsuste tegemine on suurimad väljakutsed, millega sport silmitsi seisab soolise võrdõiguslikkuse suunas
 - NÄITED:
 - Saksamaa: 43% olümpiasportlast, 13% rahvusvahelisi treenereid, 16% juhtivatest kohtadest Saksamaa spordiorganisatsioonides on naised
 - Naised moodustasid Euroopa tasandil Euroopa olümpiaspordi liitude otsustuskohtadest 2015. aastal Euroopas 14%
- Naised olid ainult 4% presidentidest või esimeestest ja 9% asepresidentidest -presidendid

Juhtumiuuring Equality Erasmus+ partneritelt

- Üldine eesmärk: Edendada soolist võrdõiguslikkust ja vaidlustada sooline diskrimineerimine rohujuure tasandi spordis kogu Euroopas, tehes koostööd ja vahetades parimaid tavasid ja teadmisi erinevate spordialade vahel.
- Pigem aruteluring teema kohta
- Eesmärk välja selgitada, millised on:
 - a) **Struktuurilised tõkked: diskrimineerivad normid, väärtused ja institutsioonilised tavad**
 - b) **Kultuurilised tavad: hoiakud ja soolised stereotüübid**
 - c) **Suutlikkuse lüngad: haridus, võrgustikud/kontaktid, ressursid**

Tulemused: domineeris mittetoetav seltskond, sooliste rollide ja seksismi piiramine, ressursi ning oskuste/koolituste puudumine ja viimaseks enesekindluse puudumine

- Maailmas on juhtivatel kohtadel esindatud vaid 19,7% - see näitab selgelt naiste alaesindatust.
- Vaid neljas riigis - Cooki saartel (Uus-Meremaa), Norras, Fidžis ja Rootsis - on naiste osakaal üle 30 %.

3. Sooline võrdõiguslikkus sporditreeneritöös

- Sarnaneb eelmisele teemale
- Naised on alaesindatud kõikidel võistlustasanditel, kohalikul tasandil ja rahvusvahelisel areenil
- Naistreenereid leidub sagedamini spordialadel, kus osaleb palju naisi (nt tants, võimlemine, iluuisutamine ja ratsasport)
- UK uuringute kohaselt on vaid 30 protsenti sporditreeneritest naissoost ja värskelt kvalifitseeritud treenerid igal aastal, vaid 17 protsenti naised
- 2016. aasta suveolümpiamängud Rio de Janeiros oli naissoost akrediteeritud treenerite osakaal oli vaid 11 protsenti

4. Sooline vägivald spordis ja selle kaudu

- Spordis esineb soopõhist vägivalda
- Andmed soolise ja seksuaalse ahistamise kohta spordis varieeruvad 14% ja 73% vahel 9 Euroopa riigis
- Arvatakse, et soolist ja seksuaalset ahistamist esineb kõigil spordialadel
- Seksuaalse ahistamise kogemus suureneb, kui minnakse harrastuselt eliidi tasemele
- Verbaalne seksuaalne ahistamine näib olevat spordis kõige sagedasem ahistamise vorm

Näide Eestist:

Laste seksuaalses väärkohtlemises süüdistatava treeneri pikaaegne abiline: olen sellest aastaid rääkinud, aga keegi ei uskunud

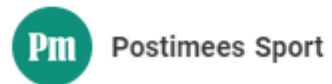
Jarmo Jagomägi
REPORTER

- Artikkel: Treenerit süüdistatakse noorema kui 14-aastase muul viisil teadvalt seksuaalses ahvatlemises ja muu sugulise iseloomuga teo toimepanemises mõjuvõimu kasutades.

Näide Eestist 2:

VIDEO › Endine Eesti jalgpallur: olin 14-aastane, kui treener minult süütuse võttis

Allikas: Postimees Sport. (2021). VIDEO › Endine Eesti jalgpallur: olin 14-aastane, kui treener minult süütuse võttis. *Postimees*.

Näide Soomest:

- Neli protsenti naistest ja üks protsent meestest tunnistas, et on kogenud seksuaalset vägivalda
- 70 sportlast oli survestatud vahekorda astuma
- 14 atleeti tunnistas, et on langenud vägistamise ohvriks
- Kõige rohkem on ahistamise ohvriteks langenud noored naissoost sportlased

Uuring: iga neljas Soome sportlane on kogenud seksuaalset ahistamist

Christopher Krutto
REPORTER

Allikas: Krutto, C. (2021). Uuring: iga neljas Soome sportlane on kogenud seksuaalset ahistamist. *Postimees*.

5. Soolised stereotüübid spordis ja meedia roll

- Nais sportlasi on endiselt kujutatud viisil, mis aitab kaasa naiste spordisaavutuste pisendamisele
- Meeste spordialad saavad meedias palju rohkem kajastust kui naiste spordialad
- Rahvusvaheliselt esindavad naised trükiajakirjanduses ja meediatootmises vaid 10 % ametikohtadest
- 2012. aasta Londoni olümpiamängudel olid vaid 15% ajakirjanikest ja fotograafidest naised
- Naised saavad siiani üsna palju tähelepanu riietuse näol:

Norra näide:

Võrkpall

Käsipall

Lasakesuusatamine

Auto-Moto

Ekstreemsport

Sõudmine

Vehklemine

KÄSIPALL

20.07.2021, 10:42

Norra naised keeldusid bikiinides mängimisest ja said karistuseks rahatrahvi (167)

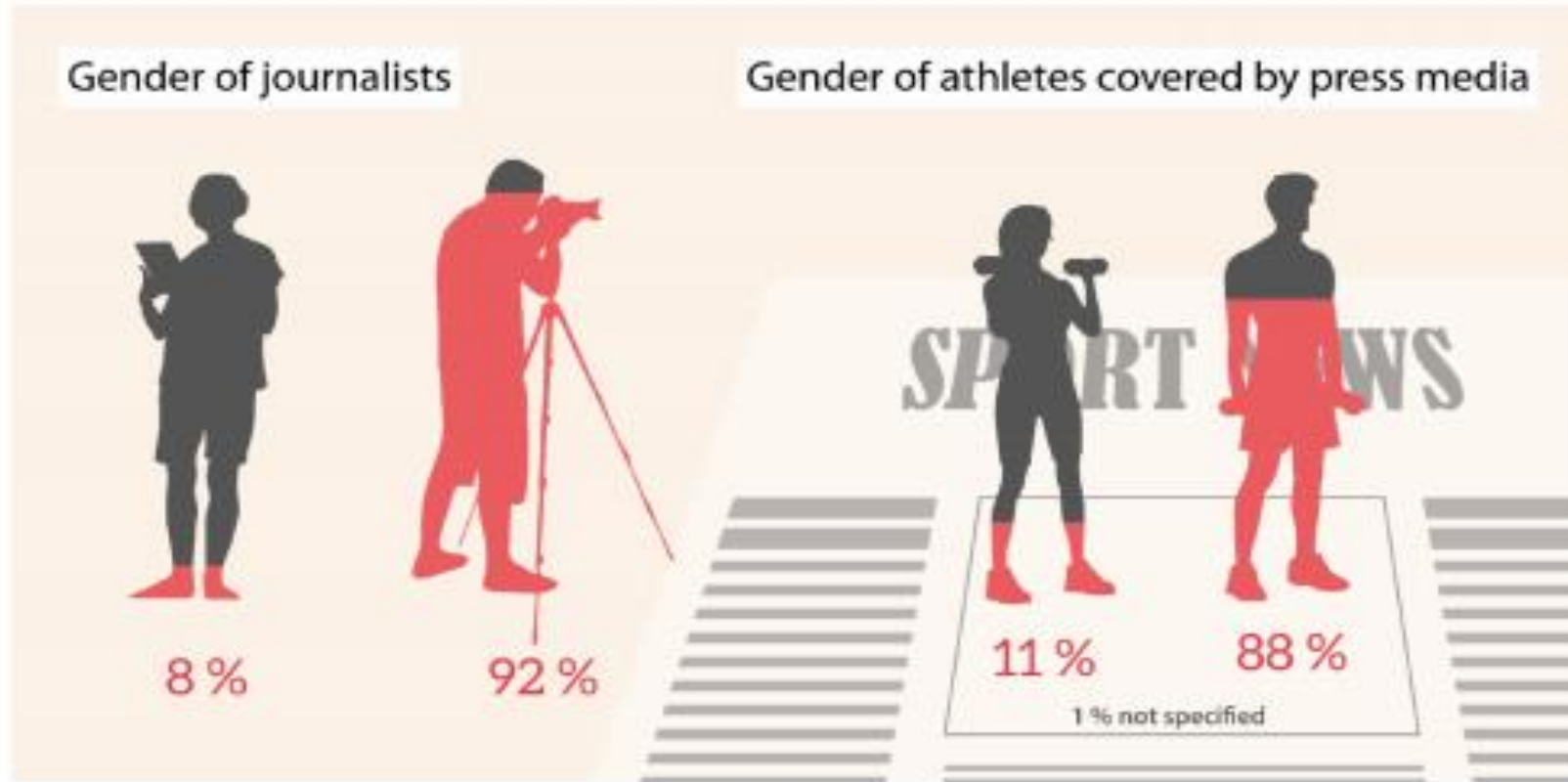
Meelis Naudi
toimetaja

- Naiste bikiinide püksid peavad olema pingul ning nende lõige peab minema puusa suunas üles ja külje pikkus ei tohi ületada kümnet sentimeetrit
- Mehed peavad kandma lühikesi pükse ning varrukateta särki.
- Kas naised võiksid saada ise otsustada, millised riideid nad oma alal kannavad?

Tabel: naiste ja meeste kajastus meedias, 2011

Figure 4 – Proportion of sports journalists by gender and athletes covered in articles, worldwide, 2011

Allikas: Katsarova, I. (2019). *Gender equality in sport: Getting closer every day*. European Parliamentary Research Service.

Meedia roll

- UNESCO andmetel on ainult 4% spordimeedia sisust pühendatud
- Põhjused miks naiste sporti ei vaadata:
 - 1) Telesaadete puudumine
 - 2) Eelistatakse spordialasid, kus on mehed esindatud
 - 3) Naised on spordis kehvemad nii oskuste kui ka jõu poolest

Euroopa Parlamendi seisukohad soolise võrdõiguslikkuse kohta spordis

- Järjekindel poolehoid soolise võrdõiguslikkuse teemale spordis
- Valdkonnad:
 - 1) lõpetada meeste ja naiste erialade eristamine tippspordis
 - 2) nais sportlaste tervise kaitse
 - 3) soolise vägivalla ennetamise meetmete vastuvõtmine
 - 4) naiste osalemise parandamine otsuste tegemisel
- 2007. aasta resolutsioonis keskendus parlament haridusega seotud sooliste küsimustele spordis.
- 2012. aasta resolutsioon kutsus spordiorganisatsioone tungivalt üles julgustada veelgi naiste osalemist spordis ja spordiorganisatsioonide juhtorganites

Näide Eestist:

SPORT | ESTONIA UUDISED MAAILM ARVAMUS MAJANDUS KULTUUR SPORT TEADUS LISAKS

Sport > Peagi emaks saav tippvehkleja Katrina Lehis saab EOK toetust edasi

17. jaanuar 2017, 22:53

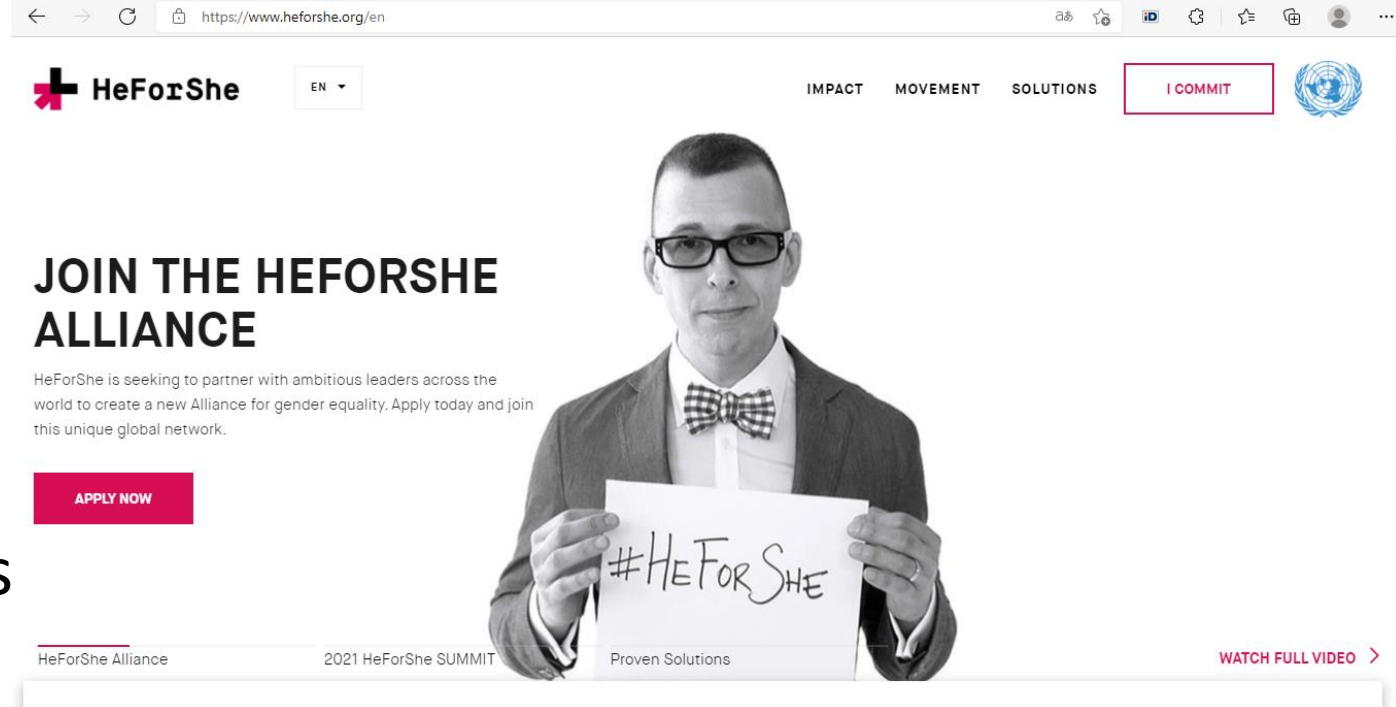
Peagi emaks saav tippvehkleja Katrina Lehis saab EOK toetust edasi

 Kadi Parts

- „Märka järgnevat põlvkonda“
- «Oma 500 euro suurust toetust saab ta ikka edasi. See on hea, sest siis summa koguneb ja kui ta sporti tagasi tuleb, saab selle abil edasi treenida“ – Siim Sukles, EOK peasekretär 2017

„HeForShe“

- ÜRO projekt
- Leedu olümpiakomitee algatus
- Eesmärgid:
 - Kutsuda mehi liituma naistega võitluses soolise võrdõiguslikkuse eest spordis
 - Loobuda vanadest stereotüüpidest
 - Muutuda ühtseks
- "Me näeme endiselt juhtumeid, kus meeste ja isegi naiste endi uskumused ja hoiakud takistavad naiste saavutusi elus" -Algirdas Monkevičius

HeForShe

EN

IMPACT MOVEMENT SOLUTIONS I COMMIT

JOIN THE HEFORSHE ALLIANCE

HeForShe is seeking to partner with ambitious leaders across the world to create a new Alliance for gender equality. Apply today and join this unique global network.

APPLY NOW

HeForShe Alliance 2021 HeForShe SUMMIT Proven Solutions

WATCH FULL VIDEO >

Eesti Naised Spordis

- Janne Schasmin algatus
- Eesmärk innustada naisi ja suurendada antud teemal teadlikkust ühiskonnas
- naisedspordis.ee

Eesti naised spordis

**Innustame naisi
spordis, tunnustame
nende valikuid ja tegevusi**

Eesti Naised Spordis suurendab teadlikkust ühiskonnas,
väärtustab naisi spordis ja on valdkonna eestkõneleja.

- **Milliste sporti ja soolist võrdõiguslikkust puudutavate teemadega tuleks täna rohkem tegeleda?**

Kas võiks olla uus teema tänapäeval?

Delfi Sport

Korvpall

Jalgpall

Kergejõustik

Rally Estonia

OM 2020

Tennis

UUDISED

01.08.2021, 20:04

Geneetik: soovahetajaid ei tohi lasta naiste spordivõistlustele (71)

Taavi Minnik

Allikas: Minnik, T. (2021). Geneetik: soovahetajaid ei tohi lasta naiste spordivõistlustele. *Delfi Sport*.

Kas kellelgi on küsimusi või ettepanekuid?

Aitäh kuulamast!

Kasutatud allikad

- Berman, J. (2021). The Tokyo Olympics' Somber Opening Ceremony Was Saved—Barely—by the Athletes. Allikas: <https://time.com/6083353/tokyo-olympics-opening-ceremony-parade-of-nations/>
- Euroopa Nõukogu. (2016). GENDER EQUALITY AND PARTICIPATION IN SPORT. Allikas: <https://rm.coe.int/bis-factsheet-gender-equality-sport-participation-en/1680714b90>
- European Institute for Gender Equality. Relevance of gender in the policy area. Allikas: <https://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/policy-areas/sport>
- Mansky, J. & Wei-Haas, M. (2016). The Rise of the Modern Sportswoman. *Smithsonian Magazine*. Allikas: <https://www.smithsonianmag.com/science-nature/rise-modern-sportswoman-180960174/>
- Jagomägi, J. (2021). Laste seksuaalses väärkohtlemises süüdistatava treeneri pikaegne abiline: olen sellest aastaid rääkinud, aga keegi ei uskunud. *Postimees*. Allikas: <https://sport.postimees.ee/7208077/laste-seksuaalses-vaarkohtlemises-suudistatava-treeneri-pikaegne-abiline-olen-sellest-aastaid-raakinud-aga-keegi-ei-uskunud>
- Katsarova, I. (2019). *Gender equality in sport: Getting closer every day*. European Parliamentary Research Service.
- Krutto, C. (2021). Uuring: iga neljas Soome sportlane on kogenud seksuaalset ahistamist. *Postimees*. Allikas: <https://sport.postimees.ee/7059421/uuring-iga-neljas-soome-sportlane-on-kogenud-seksuaalset-ahistamist>
- Minnik, T. (2021). Geneetik: soovahetajaid ei tohi lasta naiste spordivõistlustele. *Delfi Sport*. Allikas: <https://sport.delfi.ee/artikkel/94178921/geneetik-soovahetajaid-ei-tohi-last-naiste-spordivoistlustele?fbclid=IwAR3TrSSnz4WeD21X8kUzZb2wCPwMxPzBmLBXbNocP6DX7RJ8-RHbZEndMG8>
- Naudi, M. (2021). Norra naised keeldusid bikiinides mängimisest ja said karistuseks rahatrahvi. *Delfi Sport*. Allikas: <https://sport.delfi.ee/artikkel/94053209/norra-naised-keeldusid-bikiinides-mangimisest-ja-said-karistuseks-rahatrahvi>
- Postimees Sport. (2021). VIDEO } Endine Eesti jalgpallur: olin 14-aastane, kui treener minult süütuse võttis. *Postimees*. Allikas: [VIDEO } Endine Eesti jalgpallur: olin 14-aastane, kui treener minult süütuse võttis - Jalgpall - Postimees Sport: Värsked spordi uudised Eestist ja välismaalt](https://sport.postimees.ee/7208077/laste-seksuaalses-vaarkohtlemises-suudistatava-treeneri-pikaegne-abiline-olen-sellest-aastaid-raakinud-aga-keegi-ei-uskunud)
- Süvari, A. (2021). "AK.Nädal" uuris, kuidas ennetada alaealiste väärkohtlemist spordis. *ERR*. Allikas: <https://sport.err.ee/1608150250/ak-nadal-uuris-kuidas-ennetada-alaeealiste-vaarkohtlemist-spordis>
- [sue-ahandbookofbestpractice.pdf \(sportanddev.org\)](https://sportanddev.org/sue-ahandbookofbestpractice.pdf)